

Balanç de competències professionals. Grau d'Infantil.

Facultat de Ciències de l'Educació

Versió 2.0

Maig de 2015

Aquest document ha estat elaborat per un grup de treball coordinat per Màrius Martínez Muñoz i Edelmira Badillo Jiménez.

Elaboració: Màrius Martínez Muñoz i Edelmira Badillo Jiménez (coords.), Sílvia Blanch, Maria Antònia Castell, Lurdes Martínez, Montserrat Prat, Eulàlia Pèrez, Anna Marbà Tallada, Digna Couso, Òscar Mas Torelló, Joan J. Martínez Valero, Marc Nicolich Salvat i Elena Sabaté Gómez.

Universitat Autònoma de Barcelona

Índex

Presentació	2
1. Introducció	2
2. Proposta de temporalització al llarg dels diferents cursos de la titulació	4
Les sortides professionals	5
Les sortides de les mencions	5
Balanç de competències	5
3. Les competències professionals del mestre	6
4. Com fer el balanç de competències	7
5. Qüestionari d'autoavaluació de les competències professionals	8
6. Referències bibliogràfiques	9

Presentació

De totes les il·lusions, la més perillosa consisteix en pensar que només existeix una única realitat.

P. Watzlawick

La formació universitària en el Grau d'Educació Infantil és una oportunitat per conèixer i contrastar coneixements teòrics i pràctics per poder ser i fer de mestre. Aquesta formació ha de poder oferir-vos, com a estudiants, unes bases teòriques i estratègies capaces de donar resposta a una societat en canvi continu. A més, el perfil dels mestres en educació infantil requereix haver desenvolupat tot un seguit de competències claus de caràcter personal i relacional que es van desenvolupant durant el grau però que sovint són difícils d'avaluar en la seva totalitat en el marc de les assignatures cursades.

Aquestes competències professionals són difícils d'entendre si no és en el context de les pràctiques; per això és important que, des de la coordinació, es planifiqui i s'acompanyi l'alumnat en el procés d'orientació professional durant tot el grau.

Aquest document que us presentem pretén ser una eina útil per prendre consciència, de manera autònoma però acompanyada, d'aquestes necessitats professionals que requereix l'educació infantil. Hi trobareu la planificació de l'orientació professional que us oferirem durant el grau i també un qüestionari que us permetrà prendre consciència i saber quin és el vostre punt de partida. El qüestionari us pot ser útil per avaluar i conèixer les pròpies competències i el seu desenvolupament durant el grau. En definitiva, us permetrà aturar-vos i pensar, identificar, revisar i planificar millores o reptes de futur en el vostre procés de formació amb la voluntat de millorar a partir d'objectius assolibles a curt i a llarg termini.

Sílvia Blanch- Coordinadora del Grau en Educació Infantil

Eulàlia Pérez- Coordinadora de pràctiques del Grau en Educació Infantil

1. Introducció

L'orientació de l'estudiant universitari del Grau d'Educació Infantil (GEI) en el context actual no pot ser només una xerrada informativa sobre les sortides professionals d'un mestre. Cal afrontar el futur professional com a graduats superiors amb un conjunt de competències sòlidament desenvolupades que permetin a la persona que es gradua encarar el seu futur professional de manera proactiva i decidida.

Un graduat universitari en general i, un d'educació en particular, ha de posseir dos tipus de competències:

Competències interpersonals i acadèmiques, que són les que permeten desenvolupar els estudis superiors de manera eficaç i també interactuar en un entorn comunicatiu de nivell superior.

Competències professionals, que caracteritzen, en aquest cas, els professionals de l'educació i de magisteri, però també capaciten per treballar en contextos socioeducatius més amplis.

Per això s'han dissenyat dues guies, de les quals aquesta n'és la segona, que pretenen orientar i afavorir el desenvolupament d'aquestes competències. En aquesta segona guia es proposa ajudar el futur graduat a fer el seu propi balanç de competències professionals, mentre que la primera guia es focalitza en el balanç de les competències interpersonals i acadèmiques.

2. Proposta de temporalització al llarg dels diferents cursos de la titulació

A continuació es descriu una proposta de temporalització d'un conjunt d'accions d'orientació acadèmica i professional en diferents moments de la titulació.

La primera acció proposada és el balanç de competències interpersonals i acadèmiques. Ubicat al segon semestre de primer curs dels estudis del GEP, pretén revisar, des d'una perspectiva de passat-present l'itinerari acadèmic i les característiques personals en relació amb els estudis i amb un futur professional que cal començar a perfilar. Les competències acadèmiques poden ser objecte de millora al llarg dels semestres tercer, quart i cinquè mitjançant eventuais seminaris, pràctiques o activitats coordinades en algunes assignatures, i també poden donar lloc a estratègies del mateix estudiant per tal de millorar aquelles que s'identifiquin com a més febles.

Al sisè semestre de la titulació es proposa realitzar el balanç de competències professionals, que pretén ser un balanç de present-futur en relació amb les competències professionals que s'han començat a desenvolupar durant la carrera. També es reprèn l'anàlisi feta al segon semestre.

Les altres accions d'orientació acadèmica i professional per afavorir el desenvolupament professional de l'estudiant de GEP són xerrades per conèixer les sortides professionals i les de les diferents mencions. Les accions d'orientació es distribueixen d'acord amb el següent cronograma i es detallen a continuació:

Curs	Set.	Oct.	Nov.	Des.	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig
1r	Acollida							Balanç compet. acad. - pers.	
2n							Sortides professionals		
3r						Balanç compet. prof.			
4t							Jornada		

Acollida

A l'inici del primer curs del grau, s'organitzen dues sessions d'acollida als estudiants en les quals es pretén conèixer les expectatives dels estudiants així com fomentar l'aprenentatge i la cohesió del grup. En aquesta acollida, s'informarà del funcionament del grau i alhora de les activitats d'orientació professional que se'ls oferirà.

Les sortides professionals

És una xerrada pensada per presentar la diversitat de possibilitats en relació amb la inserció laboral dels graduats en Educació Infantil. S'ubica al quart semestre per deixar temps d'exploració a l'estudiant molt abans d'acabar el Grau.

Balanç de competències

El balanç de competències és una pràctica essencialment autoreflexiva, guiada i pautaada per afavorir l'autoconeixement personal, acadèmic i professional. Permet identificar les fites en el propi itinerari, identificar les fortaleses i aquells aspectes que poden ser objecte de millora per tal d'encarar el projecte professional des d'una millor posició.

Jornada

Aquesta jornada pretén facilitar informació de caràcter pràctic a l'hora de buscar feina en acabar el grau i alhora apropar l'alumnat a graduats en Educació Infantil que estan treballant en diferents àmbits.

3. Les competències professionals del mestre

El balanç de competències parteix de la recopilació d'evidències del teu desenvolupament a la universitat com a futur graduat en magisteri des del moment d'entrar-hi, sobretot en tot allò referent al que has fet als pràcticums i a les assignatures més vinculades a la professió.

En el context del GEP s'han identificat com a nuclears, a partir de documentació de referència (Perrenoud, 2004a; Rodríguez, 2008), les 10 competències següents:

1. Organitzar i animar situacions d'aprenentatge.
2. Gestionar la progressió dels aprenentatges.
3. Elaborar i posar en pràctica estratègies d'atenció a la diversitat.
4. Implicar els alumnes en el seu aprenentatge, en el seu treball i en la vida del centre.
5. Treballar en equip amb altres docents i/o amb altres professionals.
6. Participar en la gestió del centre.
7. Informar i implicar les famílies.
8. Afrontar els deures i els dilemes ètics de la professió.
9. Organitzar la pròpia formació contínua.
10. Elaborar dissenys curriculars (programacions, unitats didàctiques...) i projectes.

4. Com fer el balanç de competències

Per fer el balanç de competències et suggerim que recopilis evidències del teu passat proper (des que vas entrar a la universitat, i potser els dos anys anteriors) i valoris quin nivell de capacitació tens en relació amb les competències esmentades anteriorment utilitzant el qüestionari que et proporcionem a l'annex 1.

Et recomanem que facis servir una escala de l'1 al 4, essent 1 l'absència o la màxima dificultat en aquella competència i el 4 el seu domini total. Intenta ser reflexiu i buscar les evidències que mostren el teu domini. La taula següent pot servir-te per fer la síntesi.

Com a segon exercici, et proposem que demanis a una persona de la teva confiança (company/a crític/a) que, de manera rigorosa, confirmi o proposi algun reajustament de les teves valoracions i així les validi. Quan ho hakis fet, seria bo comentar les discrepàncies. Cal que aquesta persona ompli la darrera columna del qüestionari que trobarà a l'annex 2.

5. Qüestionari d'autoavaluació de les competències professionals

Com annexos trobaràs dues versions del qüestionari. El primer annex conté el qüestionari que has d'omplir tu. El segon annex conté la segona versió que haurà d'omplir la persona que hakis escollit (company/a crític/a).

6. Referències bibliogràfiques

- Barceló, M. L.; López, E.; Camilli, C. (2012). Análisis de las competencias genéricas del docente de Educación Primaria. Estudio de caso. A E. Nieto; A. I. Callejas; O. Jerez. (Coord.), *Las Competencias Básicas. Competencias profesionales del docente* (21-32). Ciudad Real: Imprenta provincial-Universidad de Castilla-La Mancha [ISBN: 978-84-694-3772-8].
- Merino, C.; de la O Cortón, M.; Cortón, M. T. (2012). Percepción del desarrollo de competencias profesionales en la formación inicial del profesorado en las universidades de Castilla y León. A E. Nieto; A. I. Callejas; O. Jerez. (Coord.), *Las Competencias Básicas. Competencias profesionales del docente* (169-178). Ciudad Real: Imprenta provincial-Universidad de Castilla-La Mancha [ISBN: 978-84-694-3772-8].
- Perrenoud, P. H. (2004a). Diez nuevas competencias para enseñar. Invitación al viaje. Barcelona: Graó.
- Perrenoud, P. H. (2004b). Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar. Barcelona: Graó.
- Rodríguez, M. LL. (Coord.) (2008). Dels estudis universitaris al món del treball. Barcelona: Universitat de Barcelona-UB.

Annex 1. QÜESTIONARI PER A L'ESTUDIANT		
Competència	Evidències	Valoració
1. Organitzar i animar situacions d'aprenentatge.	• Domino diferents estratègies d'ensenyament.	1 2 3 4
	• Domino diferents estratègies d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Domino les matèries que cal ensenyar a EI	1 2 3 4
	• Domino diferents recursos per afavorir l'aprenentatge dels estudiants.	1 2 3 4
2. Gestionar la progressió dels aprenentatges.	• Facilito i promoc els aprenentatges dels alumnes des d'una perspectiva globalitzadora i integradora.	1 2 3 4
	• Puc crear un clima adient i afavoridor per a l'aprenentatge dels alumnes.	1 2 3 4
	• Tinc capacitat per avaluar els resultats de l'aprenentatge i el rendiment dels alumnes.	1 2 3 4
	• Gestiono els diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes amb eficàcia.	1 2 3 4
3. Elaborar i posar en pràctica estratègies d'atenció a la diversitat.	• Dissenyo i regulo activitats d'aprenentatge en contextos de diversitat per atendre les singularitats de les necessitats educatives dels estudiants.	1 2 3 4
	• Utilitzo les TIC (e-learning) i les integro en activitats d'aprenentatge atenent als diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes.	1 2 3 4
4. Implicar els alumnes en el seu aprenentatge, en el seu treball i en la vida del centre.	• Estimulo i valoro l'esforç, la constància i la disciplina personal en els alumnes.	1 2 3 4
	• Domino estratègies per motivar als alumnes en els seus processos d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Genero espais de col·laboració dels alumnes en les activitats del centre (p.e., ràdio escolar, diari escolar, tutors de lectura, etc.).	1 2 3 4
5. Treballar en equip amb altres docents i/o amb altres professionals.	• Col·laboro amb altres docents i professionals del centre en el disseny i la planificació dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Col·laboro amb altres docents i professionals del centre en la implementació dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Col·laboro amb altres docents i professionals del centre en l'avaluació dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Puc transmetre informació, idees i problemes assertivament a altres professionals respecte de tot allò que pugui repercutir en una millora de l'educació i de la qualitat de vida dels escolars.	1 2 3 4
	• Sé apreciar la feina i la participació dels altres companys i/o professionals del centre a l'hora de prendre decisions consensuades.	1 2 3 4

Competència	Evidències	Valoració
6. Participar en la gestió del centre.	Puc explicar el funcionament de les escoles d'Educació Infantil relacionant la diversitat d'accions i ubicant la meva contribució en el conjunt de l'organització.	1 2 3 4
	Implemento els models de millora de la qualitat dels centres educatius.	1 2 3 4
	Contribueixo amb propostes de millora de la qualitat dels processos educatius.	1 2 3 4
	Gestiono la informació relativa a l'àmbit professional en la presa de decisions i l'elaboració d'informes.	1 2 3 4
	Em comunico en xarxa eficaçment amb grups i individus utilitzant diversos canals de comunicació virtuals.	1 2 3 4
7. Informar i implicar les famílies.	Mantinc una actitud de diàleg i de coresponsabilitat amb les famílies en els processos d'aprenentatge dels alumnes.	1 2 3 4
	Puc transmetre informació, idees, problemes i solucions assertivament a les famílies, propiciant les relacions amb aquestes i amb altres membres i serveis de la comunitat.	1 2 3 4
8. Afrontar els deures i els dilemes ètics de la professió.	Prenc decisions d'acord amb els principis ètics de la professió i les normes de l'escola.	1 2 3 4
	Reviso les meves accions d'acord amb els principis ètics del magisteri i amb les normes de l'escola.	1 2 3 4
9. Organitzar la pròpia formació contínua.	Tinc consciència de la necessitat de desenvolupament professional continu.	1 2 3 4
	Sé com actualitzar la meva formació de manera permanent i constant.	1 2 3 4
	Domino estratègies que em permeten millorar les meves competències professionals (p.e., la participació en congressos i jornades professionals, la revisió de revistes especialitzades, etc.).	1 2 3 4
10. Elaborar dissenys curriculars (programacions, unitats didàctiques...) i projectes.	Puc explicar l'estructura curricular de l'etapa Infantil relacionant les diferents àrees del currículum i les didàctiques que els són específiques.	1 2 3 4
	Planifico processos d'ensenyament i d'aprenentatge tenint en compte el context del centre i el desenvolupament de valors ciutadans com ara la interculturalitat, la igualtat de gènere, l'equitat, la sostenibilitat i el respecte dels drets humans.	1 2 3 4
	Avaluo processos d'ensenyament i d'aprenentatge tenint en compte tant la planificació, com el context i la dinàmica de l'aula.	1 2 3 4
	Incorporo canvis en els dissenys curriculars a partir de la reflexió informada (amb evidències) sobre la pràctica.	1 2 3 4

Annex 2. QÜESTIONARI PER AL COMPANY/A CRÍTIC/A		
Competència	Evidències	Valoració
1. Organitzar i animar situacions d'aprenentatge.	• Domina diferents estratègies d'ensenyament.	1 2 3 4
	• Domina diferents estratègies d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Domina les matèries que cal ensenyar a El.	1 2 3 4
	• Domina diferents recursos per afavorir l'aprenentatge dels estudiants.	1 2 3 4
2. Gestionar la progressió dels aprenentatges.	• Facilita i promou els aprenentatges dels alumnes des d'una perspectiva globalitzadora i integradora.	1 2 3 4
	• Pot crear un clima adient i afavoridor per a l'aprenentatge dels alumnes.	1 2 3 4
	• Té capacitat per avaluar els resultats de l'aprenentatge i el rendiments dels alumnes.	1 2 3 4
	• Gestiona els diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes amb eficàcia.	1 2 3 4
3. Elaborar i posar en pràctica estratègies d'atenció a la diversitat.	• Dissenya i regula activitats d'aprenentatge en contextos de diversitat per atendre les singularitats de les necessitats educatives dels estudiants.	1 2 3 4
	• Utilitza les TIC (e-learning) i les integra en activitats d'aprenentatge atenent els diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes.	1 2 3 4
4. Implicar als alumnes en el seu aprenentatge, en el seu treball i en la vida del Centre.	• Estimula i valora l'esforç, la constància i la disciplina personal en els alumnes.	1 2 3 4
	• Domina estratègies per motivar als alumnes en els seus processos d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Genera espais de col·laboració dels alumnes en les activitats del centre (p.e., ràdio escolar, diari escolar, tutors de lectura, etc.).	1 2 3 4
5. Treballar en equip amb altres docents i/o amb altres professionals.	• Col·labora amb altres docents i professionals del centre en el disseny i la planificació dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Col·labora amb altres docents i professionals del centre en la implementació de processos d'ensenyament i d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Col·labora amb altres docents i professionals del centre en l'avaluació dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge.	1 2 3 4
	• Pot transmetre informació, idees i problemes assertivament a altres professionals respecte de tot allò que pugui repercutir en una millora de l'educació i de la qualitat de vida dels escolars.	1 2 3 4
	• Sap apreciar la feina i la participació dels altres companys i/o professionals del centre a l'hora de prendre decisions consensuades.	1 2 3 4

Competència	Evidències	Valoració
6. Participar en la gestió del Centre.	Pot explicar el funcionament de les escoles d'Educació Infantil relacionant la diversitat d'accions i ubicant la seva contribució en el conjunt de la organització.	1 2 3 4
	Aplica els models de millora de la qualitat dels centres educatius.	1 2 3 4
	Contribueix amb propostes de millora de la qualitat dels processos educatius.	1 2 3 4
	Gestiona la informació relativa a l'àmbit professional en la presa de decisions i l'elaboració d'informes.	1 2 3 4
	Es comunica eficaçment amb grups i individus en xarxa utilitzant diversos canals de comunicació virtuals.	1 2 3 4
7. Informar i implicar a les famílies.	Manté una actitud de diàleg i de coresponsabilitat amb les famílies en els processos d'aprenentatge dels alumnes.	1 2 3 4
	Pot transmetre informació, idees, problemes i solucions assertivament a les famílies, propiciant les relacions amb aquestes i amb altres membres i serveis de la comunitat.	1 2 3 4
8. Afrontar els deures i els dilemes ètics de la professió.	Pren decisions d'acord amb els principis ètics de la professió i les normes de l'escola.	1 2 3 4
	Revisa les seves accions d'acord amb els principis ètics del magisteri i a les normes de l'escola.	1 2 3 4
9. Organitzar la pròpia formació contínua.	Té consciència de la necessitat de desenvolupament professional continu.	1 2 3 4
	Sap com actualitzar la seva formació de manera permanent i constant.	1 2 3 4
	Domina estratègies que li permeten millorar les seves competències professionals (p.e., la participació en congressos i jornades professionals, la revisió de revistes especialitzades, etc.)	1 2 3 4
10. Elaborar dissenys curriculars (programacions i unitats didàctiques...) i projectes.	Pot explicar l'estructura curricular de l'etapa Infantil relacionant les diferents àrees del currículum i les didàctiques que els són específiques.	1 2 3 4
	Planifica processos d'ensenyament i d'aprenentatge tenint en compte el context del centre i el desenvolupament de valors ciutadans tals com la interculturalitat, la igualtat de gènere, l'equitat, la sostenibilitat i el respecte dels drets humans.	1 2 3 4
	Avalua processos d'ensenyament i d'aprenentatge tenint en compte tant la planificació com el context i la dinàmica de l'aula.	1 2 3 4
	Incorpora canvis en els dissenys curriculars a partir de la reflexió informada (amb evidències) sobre la pràctica.	1 2 3 4

